

Interpol: A nemzetközi rendőrségi együttműködés múltja, jelene és jövője

INTERPOL: The past, present and future of international police cooperation

Jürgen Stock

főtitkár
Interpol
interpol@interpol.int

Absztrakt

Cél: A tanulmány célja annak bemutatása, hogy az egy évszázaddal ezelőtt alapított Interpol továbbra is elkötelezett a nemzetközi bűnüldözési együttműködés és a 195 tagország közötti biztonságos információcsere előmozdítása mellett.

Módszertan: A szerző tanulmányában az Interpol hivatalos dokumentumai alapján és az egyes bűnszervezetekkel kapcsolatos tevékenysége által mutatja be a szervezet modernkori kihívásait, az azokra adott válaszokat, illetve a jövő lehetőséges fejlődési irányait.

Megállapítások: Az Interpol Nemzeti Irodái (NCB-k) lehetővé teszik a globális együttműködést és a határokon átnyúló bűncselekményekre való gyors reagálást. A fejlődő globális fenyegetések, amelyeket a COVID-19-világjárvány is felerősített, elengedhetetlenné teszik a nemzetközi együttműködést. Az Interpol kulcsszerepet játszik a globális fenyegetések és az egyéni bűncselekmények kapcsolódási pontján. A terrorizmus, a szervezett bűnözés, a számítógépes bűnözés és a mesterséges intelligencia térnyerése sürgető kihívásokat jelent. Az olyan projektek, mint az I-CAN és az I-GRIP sikeres globális erőfeszítéseket szemléltetnek. Az Interpol bizalmon, semlegességen, kölcsönösségen és operatív biztonságon alapuló küldetése bizonyította hatékonyságát a modern bűnüldözési kihívások kezelésében.

Érték: A cikk példákkal illusztrált áttekintést nyújt a szervezet közelmúltbeli eredményeiről.

Kulcsszavak: Interpol centenárium, nemzetközi rendőrségi együttműködés, kiberbűnözés, mesterséges intelligencia

Jelen cikk angol változata megjelent a Belügyi Szemle 2023. évi 3. különszámában. DOI link: <https://doi.org/10.38146/BSZ.SPEC.2023.3.8>. A cikk a szerkesztőséghez angol nyelven érkezett be.

Abstract

Aim: The study aims to show that INTERPOL, established a century ago, remains committed to fostering international law enforcement cooperation and secure intelligence sharing among 195 member countries.

Methodology: In his study, the author draws on official INTERPOL documents and the organisation's activities in relation to specific criminal organisations to illustrate the challenges facing the organisation in the modern era, the responses to these challenges and the possible directions for future developments.

Findings: INTERPOL'S National Central Bureaus (NCBs) enable global collaboration and swift responses to cross-border crimes. Evolving global threats, accentuated by the COVID-19 pandemic, make international cooperation essential. INTERPOL plays a pivotal role at the nexus of global threats and individual crimes. Terrorism, organised crime, cybercrime, and the rise of artificial intelligence present pressing challenges. Projects like I-CAN and I-GRIP illustrate successful global efforts. INTERPOL's mission, based on trust, neutrality, reciprocity, and operational security, has proven its effectiveness in addressing modern law enforcement challenges.

Value: The article gives an overview of the organisation's recent achievements, illustrated with some recent examples.

Keywords: INTERPOL centenary, international police cooperation, cyber-crime, artificial intelligence

Bevezetés

Száz évvel ezelőtt azzal a céllal hozták létre az Interpolt, hogy világszerte semleges és megbízható platformot biztosítson a nemzeti bűnüldöző szervek számára a hírszerzési információk biztonságos megosztásához. Mindezt anélkül, hogy nemzeti szervek elveszítenék a birtokukban lévő érzékeny információk feletti ellenőrzést. Az Interpol küldetése a kezdetektől fogva a bűnüldözési együttműködés előmozdítása egy biztonságosabb világ érdekében.

A szervezet az évek során egyre nőtt, és ma már 195 tagországot számlál, küldetése azonban alapvetően ugyanaz maradt. Mivel egyre összetettebb fenyegetésekkel kell szembenéznünk, az Interpol – mint globális korai előrejelző rendszer – szerepe még soha nem volt ennyire fontos. E többoldalú modell folyamatos sikere két alapvető és egymást kölcsönösen erősítő elemen nyugszik: a tagok bizalmán és a szervezet semlegességén, függetlenül a körülötte lévő környezettől.

Az Interpol rendőri szervezetként, nemzetközi szervezetként és globális szereplőként egyaránt egyedülálló helyet foglal el a bűnüldözésben. A 195 tagországban működő, a nemzeti bűnüldözésbe beágyazott nemzeti irodák alkotják a nemzetközi bűnüldözési együttműködés modelljének gerincét, amely egyetlen, biztonságos, globális operatív kommunikációs hálózaton keresztül valósul meg. Ezen a hálózaton keresztül az Interpol képes elérni a speciális egységeket és a terepen bevetett első vonalbeli tiszteket is.

Jelenleg 19 globális adatbázisunk több mint 133 millió, a külföldi bűnüldöző szervek által megosztott adatot tartalmaz. Csak 2023 első kilenc hónapjában közel ötmilliárd ellenőrzést végeztek az Interpol adatbázisaiban, amelyek mintegy 960 000 találatot generáltak. Az e hálózaton keresztül futó bűnüldözési információknak célja a bűnözők bíróság elé állítása. Minden információcserét az Interpol alapszabályának elvei rögzítenek: semleges platform, amely a bűnüldöző szerveket egyesíti a nemzetközi bűnözés elleni küzdelem érdekében, függetlenül a politikai, faji vagy vallási különbségektől és a fegyveres konfliktusoktól.

Napjainkban a globális fenyegetettség helyzete mélyreható változásával állunk szemben, amelyet a COVID-19-világjárvány felgyorsított. Az utcákon tapasztalt bűnözés olyan módokon kapcsolódik a globális világhoz, ahogyan eddig még soha nem láttuk. Rendőrként azzal a kihívással kell szembenéznünk, hogy nemzeti hatáskörünk korlátozza a bűnüldözés határait, miközben a bűnözés nem ismer határokat. A mai viszonyok között semmi sem garantálja, hogy a válaszok a határainkon belül találhatók. Nem tudjuk megjósolni, hogy honnan érkezik a következő fenyegetés, vagy hogy ki birtokolja azt a kulcsfontosságú információt, amely megakadályozhatja azt.

A következő két példa tökéletesen rávilágít erre a problémára.

- A 2015-ös Stade de France stadionban elkövetett öngyilkos merényletek után a bűncselekmény helyszínén egy szíriai útlevél egy darabját találták meg, amely a számán kívül más azonosító adatot nem tartalmazott. A damaszkuszi Nemzeti Iroda tájékoztatása szerint az útlevelet egy korábban nagy tételben ellopott útlevelek egyikeként jelentették be. A damaszkuszi Nemzeti Iroda segítségével órákon belül megkaptuk, annak ellenére, hogy Szíriában polgárháború dúl.
- Egy afgán állampolgárt, aki illegálisan próbált bejutni a schengeni térségbe, a határőrök felfedezték. Miután az Interpol-adatbázisokkal összevetették az adatait, az ujjlenyomatai megegyeztek azokkal, amelyeket egy majdnem egy évtizeddel korábban Afganisztánban talált rögtönzött robbanószerkezeten találtak.

Globális hatókörünk azt jelenti, hogy világszerte figyelemmel kísérjük és elemezzük a bűnözési tendenciákat, míg hatóságként segítséget nyújtunk az egyéni

bűnügyi nyomozásokban – így a globális fenyegetések és az egyéni bűncselekmények metszéspontjában helyezkedünk el.

A terrorizmus változó arca

Közel négy évtizeddel ezelőtt az Interpol közgyűlése felismerte, hogy a terrorizmus elleni küzdelemre irányuló globális erőfeszítéseket támogatni kell. Azóta a bűnüldöző szervek világszerte együttműködnek, hogy megfelelő felkészüljenek és reagáljanak a terrorizmus folyamatosan változó áramlataira.

Ahogy a fenyegetések fejlődtek, úgy fejlődött az Interpol terrorizmusellenes szemlélete, stratégiája és operatív képességei is. A globális stratégiát öt cselekvési irányvonal támasztja alá, amelyeket egy hibrid, régióközpontú decentralizációs modell segítségével hajtanak végre. Ez tükrözi a terrorizmusnak azt a színterét, amellyel szembe kell néznünk, ahol a globális ideológiák és a mobilitás a helyi társszervezetek ígéreteivel, valamint az egyes színhelyek egyedi jellegzetességeivel párosul. Ezért a válaszlépéseknek átfogónak kell lenniük, ugyanakkor az egyes frontvonalakhoz kell igazodniuk.

A terrorista csoportok – motivációjuktól függetlenül – továbbra is felhasználják a digitális és technológiai fejlesztéseket, hogy online közösségeiket kiterjesszék, és finomítsák működési módszereiket. Például a hagyományos közösségimédia-alkalmazásokkal együtt a játékplatformok is a toborzás és a szélsőséges ideológiák megosztásának csatornáját jelentik, különösen a fiatalabb célpontok körében.

Az Interpol révén a nemzeti rendőrségek megoszthatják az egyénekre és hálózatokra vonatkozó hírszerzési információkat és riasztásokat, hogy jobban megértsék módszereiket, indítékaikat és finanszírozásukat, és – végső soron – azonosíthatják és letartóztathassák a gyanúsítottakat.

Az Interpol egyedülálló platformját és szerepét az ENSZ Közgyűlése és a Biztonsági Tanács közel ötven határozatában rögzítették, amelyek többsége a terrorizmus elleni küzdelemre összpontosít.

Szervezett bűnözés – nemzetbiztonsági fenyegetés

Miközben a terrorizmus elismert veszélyt jelent a globális biztonságra, egyértelmű, hogy a szervezett bűnözés – annak mindenféle formája – egyre erősebb és hatalmasabb, befolyása pedig világszerte növekszik. Ma már nemzetbiztonsági fenyegetést jelent. Egyre nagyobb mértékű beszivárgást tapasztalunk

a legális gazdaságba és a politikába, valamint az utcai erőszak is növekszik, s ezek a jelenségek a fokozott nemzetközi rendőrségi együttműködés iránti megújult elkötelezettséget követelik meg.

Ha említenünk kell egy olyan csoportot, amely egyértelműen a nemzetközi békét és biztonságot fenyegető szervezett bűnözést képviseli, akkor az az „Ndrangheta”. A szervezett bűnözői tevékenységek széles skálájával – a kábítószerek-kereskedelemtől a pénzmosáson át a zsarolásig és a közbeszerzési szerződések megbundázásáig – foglalkozó „Ndrangheta” több mint 40 országban szivárgott be a politikai és gazdasági környezetbe, és évente mintegy 50 milliárd eurót termel. Ezért indítottuk el az olasz hatóságokkal közösen az „Interpol Együttműködés az „Ndrangheta” ellen” (I-CAN) projektet. 2021-es létrehozása óta az I-CAN projekt eredményeként világszerte közel 50 „Ndrangheta”-tagot tartóztattak le, köztük számos magas rangú vezetőt. Közéjük tartozik Rocco Morabito, akit a világ egyik vezető kábítószerek-kereskedőjeként tartottak számon. Olaszország 1995-ben vörös figyelmeztetést adott ki ellene. Uruguayban 2017-ben letartóztatták, 2019-ben megszökött a börtönből. Az I-CAN projekt által nyújtott támogatásnak köszönhetően 2021. május 24-én Brazíliában ismét elfogták, és 2022 júliusában kiadták Olaszországnak.

Ennek a szervezett bűnözési hálózatnak az összetettsége, akárcsak más bűnözői csoportoknak, nem kezelhető bilaterálisan. Az Interpol által elősegített koordináció nélkül ezek a letartóztatások – valamint sok más elfogás – nem történhetett volna meg.

Bűnözés szerte a világon

A világvilágjárvány, a fegyveres konfliktusok, az éghajlatváltozás, az energiakérdések és a szegénység a bűnözést befolyásoló tényezők közé tartoznak világszerte. Mindegyik válság lehetőséget jelent a bűnözők számára, együtt pedig tökéletes vihart keltenek.

Az összetettséget tovább fokozzák a kiberbűnözés jelentette kihívások, amely természeténél fogva nem ismer határokat. A számítógépes bűnözés kétségkívül az egyik legnagyobb kihívást jelentő és leggyorsabban növekvő bűnügyi fenyegetés, amellyel a nemzetközi közösségnek szembe kell néznie. A fenyegetés súlyos és messzire ható. Az Interpol első globális bűnözési trendekről szóló jelentése szerint a tagságunk többsége a kiberbűnözést és a pénzügyi bűncselekményeket tartja a világ vezető bűnözési fenyegetéseinek. A jelentés 2022 októberében történt közzététele óta pedig egyre több a zsarolóprogramokkal, rosszindulatú szoftverekkel, adathalászattal, hackertámadásokkal és adatlopással

kapcsolatos incidens. Különösen a zsarolóvírus-támadások egyre kifinomultabbak, célzottabbak és észrevétlenebbek. A kiberbűnözéshez való hozzáférés akadályai drámaian csökkentek, és ma már olyan kiberbűnözés-alapú eszközökkel találkozunk, amelyeket már egy elviteles étel áráért is meg lehet vásárolni.

Az egyik szervezett bűnözői csoport, amely már-már az online bűnözés szinonimájává vált, a Black Axe, egy erőszakos maffiaszerű banda, amely a kiberalapú pénzügyi csalásokról híres.

2023 májusában az Interpol koordinálta a Jackal (Sakál)-műveletet, amely a világ 21 országában mozgósította a rendőrségi erőket, a pénzügyi bűnözéssel foglalkozó egységeket és a számítógépes bűnözéssel foglalkozó ügynökségeket, hogy célzott csapást mérjenek a Black Axe-re, és a hasonló nyugat-afrikai szervezett bűnözői csoportokra.

A Pénzügyi Bűnözés és Korrupcióellenes Központunk (Financial Crime and Anti-Corruption Centre, IFCACC) által koordinált, mindössze kéthetes akció eredménye közel 2,2 millió euró lefoglalása vagy befagyasztása, több mint száz letartóztatás és 208 bankszámla zárolása volt.

Az IFCACC révén fejlesztettük ki a *Globális gyorsreagálású fizetési projektünket* (Global Rapid Intervention of Payments, I-GRIP), amely lehetővé teszi a tagországok számára, hogy világszerte a bűncselekményekből származó tiltott jövedelmek nyomon követésére, elfogására vagy ideiglenes befagyasztására irányuló, idő szempontjából kritikus fontosságú kérelmeket nyújtsanak be és kezeljenek. A projekt első évében a mechanizmus segítségével több mint 190 millió USD-t sikerült zárolni, amely feltehetően online csalásból származó bevétel volt.

A mesterséges intelligencia mint hajtóerő

Miközben megoldásokat dolgozunk ki a jelenlegi problémákra, számíthatunk arra, hogy a mesterséges intelligencia (AI) területén bekövetkező fejlemények a fokozott kiber- és kiberalapú bűnözési tevékenység egyik hajtóerejévé fognak válni. A nagyszabású zsarolások, a kifinomultabb spam-levelek és szöveges üzenetek, hamis vagy klónozott személyazonosságok előállításai, vagy a zsarolóvírus-támadások következő generációjának kifejlesztése csak néhány példa. A technológia nem jó vagy rossz, hanem semleges. Az eredmény attól függ, hogy ki és hogyan használja.

A mesterséges intelligenciával kapcsolatos technológiák hatalmas potenciállal rendelkeznek a bűnüldöző szervek munkájának támogatásában is.

Az egyes rendőrségi ügyek adatainak hatalmas mértékű növekedésével – és számos bűncselekmény technikai összetettségének fejlődésével – a mesterséges

intelligenciát egyszerűen azért kell kihasználnunk a bűnüldözésben, hogy megpróbáljunk lépést tartani. Mindazonáltal alapvető fontosságú, hogy mindezt felelősségteljes módon, a rendőri elvekkel, az emberi jogokkal és az etikai normákkal összhangban tegyük. Ezért dolgoztuk ki az ENSZ Interregionális Bűnügyi és Igazságügyi Kutatóintézetével (Interregional Crime and Justice Research Institute) közösen az „*Eszköztár a felelős mesterséges intelligencia innovációhoz a bűnüldözésben*” című dokumentumot, hogy támogassuk a bűnüldöző szervezetek a felelős mesterséges intelligencia intézményesítésének ösztetett folyamatában.

Bár a nemzeti hatóságok teljes autonómiát élveznek a mesterséges intelligenciával kapcsolatos útjukat illetően, az eszköztár célja, hogy segítse a bűnüldözési döntéshozókat az e folyamat szerves részét képező vitákban, és a megbeszéléseken való eligazodásban.

A jövő technológiája

A rendőrségi adatrendszerek regionális és szubregionális szinten is elterjedtek, ami új lehetőségeket nyitott meg. Azonban egy koherens globális információ-megosztási szerkezet hiányában csakis a rendőri adatok olyan újabb rétegeit fogjuk látni, amelyen a szakértőknek át kell rágniuk magukat.

E tendenciáknak van egy közös vonása: az információk és a nemzetközi információáramlás pusztán mennyisége miatt egyre nehezebb azonosítani, hogy mi a fontos, és mi csak zaj. Alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy az Interpol továbbra is az innováció élvonalában maradjon, mind a hatékony nemzetközi rendőrségi együttműködéshez szükséges technológiai eszközök felhasználásával, mind pedig azok biztosításával. A bűnözők már most is kihasználják a metaverzumot, ami jelentős kihívások elé állítja a nyomozókat, mivel nem minden, a fizikai világban kriminalizált cselekmény minősül bűncselekménynek, ha azt a virtuális világban követik el.

Ahhoz azonban, hogy a bűnüldöző szervezetek megértsék a metaverzumot, meg kell tapasztalniuk azt. Ezért az Interpol 90. közgyűlésén, Új-Delhiben bemutattuk a világ első, kifejezetten a bűnüldözés számára tervezett metaverzumát.

A kellemetlen igazság az, hogy sok nemzet nincs felkészülve arra, hogy megbirkózzon ezekkel a kihívásokkal. A pandémiát követő környezetben, ahol a globális pénzügyi visszaesés előtt állunk, ez a forгатókönyv aligha fog változni.

Ez a célja az Interpol „*Az operatív jelentőséget szolgáló képességek*” (Capabilities for Operational Relevance, I-CORE) programjának. Az I-CORE víziója az új technológiák ígéreteinek felkarolásáról szól. Éppen ezt a jövőképet támogatta

az Interpol globális tagsága, amikor a 2019-es közgyűlésünkön egyhangúlag támogatta az I-CORE-t. Az intelligens algoritmusok, a biometria és az adatbányászat arra várnak, hogy a rendőrök és az általuk védett lakosság szolgálatába állítsák őket világszerte. A nemzeti irodákból, a határokon és az utcákon végzett ellenőrzések révén évente több mint egymillió találatot eredményeznek ezekben az adatbázisokban. A világ egyik részén folytatott nyomozások a világ másik felén elkövetett bűncselekmények felderítéséhez vezetnek. Az I-CORE lényege az Interpol szilárd alapjain való építkezés, és ezzel a frontvonalaknak biztosított érték exponenciális növelése. A fejlődő országok és a feltörekvő piacok számára az I-CORE azt ígéri, hogy megkönnyíti a bűnüldözési együttműködés globális hálózatában való fokozott részvételt. Az adatok a rendfenntartás éltető elemei, és az Interpol küldetésének lényeges része annak biztosítása, hogy az információk oda jussanak el, ahol és amikor szükség van rájuk.

Kulcsfontosságú harmadik felek

A hatékony többoldalú együttműködés az egyetlen módja a mai transznacionális fenyegetések leküzdésének. Az információs csatornák, kapcsolattartási pontok és operatív erőfeszítések megkettőzése azzal a kockázattal jár, hogy az információk kicsúsznak a kezünk közül. Ez azzal a kockázattal jár, hogy a bűnözők kihasználják a koordináció ismert hiányosságait.

Az évek során az Interpol partnerséget alakított ki regionális szervezetekkel és azok bűnüldöző szerveivel – például az Afrikai Unióval (Afripol), az Arab Államok Ligájával (AIMC), az Amerikai Rendőrségi Közösséggel (Ameripol), az ASEAN-nal (Aseanapol), az Európai Unióval (Europol és Frontex) és az Öböl menti Együttműködési Tanáccsal (GCCPol).

Ezek az együttműködések kulcsfontosságúak a párhuzamosságok elkerülése, az információs hiányosságok megszüntetése és az erőforrások maximalizálása érdekében, miközben a terrorfenyegetettséget egy regionális, személyre szabott megközelítéssel kezelik. Egyértelmű, hogy a nemzetközi fellépés konkrét eredményeket hozhat a bűnözés és a terrorizmus elleni küzdelem terén, ha szisztematikusan és következetesen alkalmazzák.

A COVID-19-világjárvány szerte a világon mélyreható zavarokat okozott a bűnüldöző szervek számára, akiket a közegészségügyi válság frontvonalába hívtak, s így még nagyobb kihívást jelentő feladatokkal és egy új, egyedi operatív tereppel kellett szembenéznük.

Az Interpol a jelenlegi és a felmerülő fenyegetések kezelése érdekében továbbra is a nemzetközi rendőrségi információk kapujaként fog működni valamennyi

regionális bűnüldöző szerv és nemzeti ügynökség számára a világ biztonságosabbá tételére irányuló küldetésünk keretében.

Ahogy a rendőrségi együttműködés további száz éve elé nézünk, fontos, hogy arra összpontosítsunk, amit már elértünk, mint globális és hatékony modell. A szuverenitáson, semlegességen és kölcsönösségen alapuló modell. A műveletbiztonságon és az önkéntes kötelezettségvállaláson alapuló modell. Egy eredményt felmutató modell. Egy modell, amely működik.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Stock, J. (2023). Interpol: A nemzetközi rendőrségi együttműködés múltja, jelene és jövője. *Belügyi Szemle*, 71(11), 2015–2023. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2023.11.8>